

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1

בפני כב' השופטת מיכל נד"ב

המבקש: רו"ח שמחה פרקש

נגד

המשיבה: מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

2

החלטה

3

1. לפניי בקשה לאישור תובענה ייצוגית לפי פרט 11 בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, שעניינה גביית הפרשי הצמדה צפויים, ביתר, שלא כדין על ידי המשיבה, מאת הקבוצה – ציבור הנישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה להם אורכה לתשלום מס הכנסה, מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין.

בקשת המבקש לאישור תובענה ייצוגית כנגד המשיבה הוגשה ביום 17.6.12 (להלן: "**בקשת האישור**").

2. תמצית בקשת האישור

כאשר ניתנת ארכה לנישום לשלם מס (מס הכנסה, מס רווחי הון, מס שבח מקרקעין או מס רכישה), שסכומו אינו שנוי במחלוקת, אם בתשלום נדחה אחד ואם במספר תשלומים (להלן: "**הארכה**" או "**הסדר התשלום**"), הוא חייב בהפרשי הצמדה וריבית. עניין זה מוסדר בפקודת מס הכנסה [נוסח חדש] (סעיפים 189, 187(א1) ו-159(א)) ובחוק מיסוי מקרקעין (שבח ורכישה), התשכ"ג-1963 (סעיף 91א)). נושא הבקשה הם הפרשי ההצמדה (להלן: "**הפקודה**", ו"**חוק המיסוי**", בהתאמה).

במקרה של הסדר תשלומים או מתן אורכה לתשלום המס, קובעת המשיבה את שיעור הפרשי ההצמדה הצפויים להערכתה בתקופת הסדר התשלום, בהתחשב בתקופת ההסדר ובמספר התשלומים. המשיבה מחייבת את הנישום בסכום הצפוי האמור של הפרשי הצמדה (להלן: "**חיוב על דרך ההערכה**"). סכומם הסופי של הפרשי ההצמדה יכול להיקבע רק לאחר פירעון התשלומים ועם סיום ההסדר.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 המשיבה אינה עורכת בסיום תקופת הסדר התשלום חישוב של הפרשי ההצמדה בפועל, לאור
2 שיעורי המדד שהתבררו עם הזמן. עם תום התקופה נוצרת לרוב לנישומים יתרת זכות בהפרש
3 שבין החיוב על דרך ההערכה להפרשי ההצמדה בפועל. המשיבה אינה מיידעת את הנישומים
4 בדבר יתרות זכות אלה, ואינה שולחת להם כל הודעה בעניין. המשיבה אף יוצרת מצג כלפי
5 הנישומים, בכיתוב שעל דרישות התשלום, כי ההצמדה והריבית שבדרישות התשלום של
6 המשיבה הם סופיים.

7 רק נישומים שפונים למשיבה בבקשה לבדוק אם קיימות להם יתרות זכות זוכים לקבלן חזרה.
8 מרבית הנישומים אינם פונים כלל.

9 לתובע זכות תביעה אישית בשל כך שחיוב בחיוב יתר על דרך ההערכה, כעולה מנספחים א'- ג'
10 לבקשה.

11 הקבוצה - נישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה להם ארכה לתשלום מס הכנסה,
12 מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין אשר המשיבה גבתה מהם כספים שלא כדין,
13 בדרך של חיוב יתר על דרך ההערכה בהפרשי הצמדה, ולא השיבה להם יתרות זכות בתום
14 התקופה, במהלך 24 החודשים שקדמו להגשת בקשה זו ועד למועד אישור הבקשה כתובענה
15 ייצוגית.

16 הסעד המבוקש, הוא השבה של הכספים שנגבו שלא כדין.

17 **3. תמצית תגובת המשיבה**

18 במערכת המחשוב של המשיבה (להלן: "מערכת שע"מ") קיים מנגנון מוסדר לטיפול בהחזר
19 הפרשי הצמדה ששולמו ביתר על ידי נישומים, כתוצאה מהערכה ביתר של המשיבה את
20 הפרשי ההצמדה הצפויים לתקופת תשלום המס הנדרש. סכומי הפרשי ההצמדה ששילם
21 נישום ביתר – מוחזרים לנישומים באופן שוטף, ואינם תלויים ביוזמה של הנישום.

22 החישוב במערכת שע"מ – תל"ם – מס הכנסה בעניין הפרשי ההצמדה הצפויים נעשה בשני
23 שלבים: השלב הראשון של החישוב של הפרשי ההצמדה הצפויים, לגבי שומה ולגבי הסדר
24 תשלומים:

25 שומה – לנישום ניתן פרק זמן של 21 יום לתשלום השומה. בפרק זמן זה, מתווספת ריבית על
26 סכום המס לתשלום, בשיעור הקבוע בחוק. בנוסף, מתווספת הצמדה צפויה, רק במקרים
27 בהם המועד האחרון לתשלום הנדרש נופל ב-15 לחודש הבא או לאחריו. חישוב המדד הצפוי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 מבוצע לפי ממוצע של שלושה מדדים אחרונים. להודעת השומה מצורף שובר לתשלום. סכום
2 הריבית והפרשי ההצמדה הצפויים הנכללים מצוינים במפורש על גבי שובר התשלום.
- 3 הסדר תשלומים – על סכום חוב המס הנפרס לתשלומים מתווספים ריבית והפרשי הצמדה
4 משוערים לתקופת ההסדר, לפי תחשיבי משרד השומה. לצורך ביצוע התחשיבים מסתייעים
5 עובדי משרד השומה העוסקים בעריכת הסדרי תשלומים בשאלתא במערכת שע"מ המסייעת
6 בביצוע החישוב של הפרשי ההצמדה הצפויים.
- 7 בשלב השני של החישוב – מבוצע חישוב מחודש, מדויק וסופי של הפרשי ההצמדה בעת קליטת
8 התשלום על פי השומה או בעת גמר התשלומים על פי הסדר התשלומים:
- 9 **שומה** – עם קליטת התשלום, ובכפוף לכך שהתשלום בוצע בסכום הנדרש בשומה, בתשלום
10 אחד ועד למועד התשלום הנדרש בשובר התשלום – מבוצע חישוב ריבית והצמדה מדויק עד
11 למועד התשלום. אם מתברר בחישוב המחודש, שההערכה של הפרשי ההצמדה הייתה בחסר,
12 מערכת שע"מ עורכת חישוב מחודש ורושמת "פקודת הנחה" לויתור על יתרת החוב. משמע
13 הסכום שנדרש בשומה הוא סופי והנישום אינו נדרש להשלים את ההפרש החסר. יתרת החוב
14 בשנה זו תהא אפס.
- 15 אם מתברר בחישוב הסופי שההערכה המקדמית הייתה ביתר, שהנישום שילם הפרשי הצמדה
16 וריבית מעבר למגיע, מערכת שע"מ עורכת אוטומטית חישוב מחודש ויוצרת עודף, המועבר
17 מיידית למסלול החזר. החזר משוחרר ומוחזר בהתאם למדרג סמכויות (להלן: "**מדרג**
18 **הסמכויות**"). החזר בסכום של עד 500 ₪ מוחזר אוטומטית לנישום. החזר בסכום של מעל 500
19 ₪ מועבר לאישורו של סגן הגובה הראשי או הגובה הראשי. נתוני החזר אלו משתקפים
20 בשאלתא 146 במחשב שע"מ, שאלתא שפתוחה גם למייצגים. לסכום החזר מתווספים
21 הפרשי הצמדה וריבית מיום התשלום ועד ליום החזר בפועל. החזר כזה משתקף בשאלתות
22 במערכת שע"מ הפתוחות גם למייצגים: מצ"ח – שאלתא 137, תנועות הנה"ח – שאלתות
23 121, 123, פירוט החזרים – שאלתא 119. החזרים שממתינים לאישור – מוצגים בשאלתא
24 146. בנוסף, שנת מס שבה נוצרה יתרת זכות לנישום מסומנת במערכת שע"מ בסימון מיוחד –
25 סימון \$.
- 26 **הסדר תשלומים** – בתקופת הסדר התשלומים, בכל מועד שבו נקלט כל תשלום על פי ההסדר,
27 מבצעת מערכת שע"מ חישוב מחודש של החוב, ויוצרת אוטומטית במערכת הממוחשבת חובות
28 או זכויות (במקרה של תשלום בחסר או ביתר של הפרשי הצמדה, לפי העניין) בגובה ההפרש
29 החסר או העודף. חובות וזכויות אלו משתקפים במצב החשבון של הנישום. חוב של עד 20 ₪

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 (שהנישום חייב למשיבה) – נמחק אוטומטית בסוף ההסדר. יתרת זכות (לטובת הנישום)
2 בסכום של עד 500 ₪ מוחזרת אוטומטית לנישום. יתרת זכות בסכום שהוא מעל 500 ₪
3 מועברת לאישורו של סגן הגובה הראשי או הגובה הראשי וממתינה לאישורו של אותו גורם,
4 לצורך ביצועו של ההחזר בפועל. יתרת זכות כזו משתקפת בשאילתא 146 במערכת שע"מ.
5 החזר כזה משתקף בשאילתות במערכת שע"מ הפתוחות גם למייצגים: מצ"ח – שאילתא 137,
6 תנועות הנה"ח – שאילתות 121, 123, פירוט החזרים – שאילתא 119, החזרים שממתינים
7 לאישור – שאילתא 146, מכתבים/פלטים – שאילתא 116. שנת מס שבה נוצרה יתרת זכות
8 לנישום מסומנת במערכת שע"מ בסימון מיוחד – סימון \$.
- 9 במערכת שע"מ – ניכויים, ובמערכת שע"מ מיסוי מקרקעין מחושבים הפרשי הצמדה
10 משוערים בהסדר תשלומים על תשלום חוב הניכויים הנפרס בהסדר התשלומים בלבד. אם
11 מסתבר שהסכום הוערך בחסר הנישום אינו נדרש לשלם את היתרה. אם יש עודף, המערכת
12 יוצרת חישוב מחודש, יוצרת עודף וזה מועבר מיידית להחזר, המוחזר על פי מדרג הסמכויות
13 שתואר.
- 14 המשפט המופיע על גבי שוברי התשלום הנשלחים לנישומים ואשר מתייחס לכך כי הפרשי
15 ההצמדה שחושבו לצורך הסדר התשלום הם "סופיים" – נרשם במשמעות מיטיבה לנישום.
16 מקום בו המשיבה העריכה בחסר את הפרשי ההצמדה על סכום המס שבהסדר התשלום –
17 המערכת לא מוציאה דרישה נוספת לנישום לתשלום יתרת הפרשי ההצמדה שהוערכה בחסר,
18 היא מוותרת על יתרת החוב, כך שהסכום שנדרש בשובר התשלום הוא סופי.
- 19 יש שההחזר של הפרשי ההצמדה מתעכב בשל כך שהגורם האחראי ברשות המסים לאישור
20 ההחזר טרם אישר בפועל את ביצועו, בשל אילוצי כוח אדם או עומס עבודה. במקרים כאלה
21 לכשניתן האישור ומבוצע ההחזר לחשבונו של הנישום – ניתן החזר מלא, כולל ריבית והפרשי
22 הצמדה על סכום ההחזר לתקופה שבה נתעכב ביצועו. על כן הנישום אינו ניזוק.
- 23 למבקש עצמו הוחזרו על ידי המשיבה סכומי הפרשי הצמדה מוערכים ששולמו על ידו ביתר –
24 מבלי שהיה צריך לפנות ולדרוש אותם מהמשיבה. על כן, במועד הגשת בקשת האישור לא
25 הייתה למבקש עילת תביעה אישית להשבה כלפי המשיבה. לפיכך, אין המבקש זכאי לשמש
26 תובע ייצוגי.
- 27 המבקש סמך טענותיו על עניינם של שני נישומים נוספים, ללא ציון פרטיהם. רק בפגישה עם
28 ב"כ המשיבה מסר המבקש פרטי אחד הנישומים היא קבוצת יבנה (להלן: "קבוצת יבנה"),
29 אשר נישומה אצל פקיד שומה למפעלים גדולים (להלן: "פשמ"ג"). הטענה נבחנה לאחר קבלת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 הפרטים ונמצא כי "ארע כשל נקודתי" בהתנהלות מחלקת הגבייה במשרד פשמ"ג. הסתבר כי
2 ההחזר לא בוצע במועדו – התקלה תוקנה והוחזר סכום הפרשי הצמדה ששולם ביתר,
3 בתוספת הפרשי הצמדה וריבית כחוק על סכום ההחזר שלא בוצע במועדו.
- 4 המשיבה ערכה בדיקה במספר ניכר של משרדי פקידי שומה ברחבי הארץ ומצאה כי משרדי
5 פקידי השומה מבצעים החזרים של הפרשי הצמדה באופן שוטף, ביוזמתם. כן עלה בבדיקה
6 שאין נוהל פנימי או אחר להמתין לבקשת הנישום להשבה.
- 7 כשל נקודתי עשוי להתרחש מחמת שהגורם המוסמך שנדרש לאשר את ביצועו של ההחזר
8 התעכב קמעה במתן האישור ואין בו להקים עילה לתובענה ייצוגית.
- 9 4. תגובת המשיבה נתמכה בתצהירו של אילן שפר (להלן: "שפר") מנהל תחום בכיר בהנהלת
10 רשות המיסים. שפר הצהיר כי ביצע בדיקות ענייניות במספר ניכר של משרדי פקידי שומה
11 בארץ והסתבר שאין יסוד לטענות המבקש.
- 12 5. במסגרת תשובת המבקש (מיום 13.12.12) לתגובת המשיבה הביא המבקש דוגמאות של
13 נישומים נוספים, ללא ציון פרטיהם אשר נגבו מהם הפרשי הצמדה צפויים ביתר, וזאת
14 במסגרת פקידי השומה ירושלים, רחובות, נתניה ופשמ"ג. עוד טען המבקש בתשובתו כי:
15 **"בידיעת המבקש מידע שנמסר לו על ידי בעל משרה בכיר אצל המשיבה (שמטבע הדברים**
16 **לא ראוי שהמבקש ימסור את שמו, בהיותו עובד אצל המשיבה) אשר מפיו שמע על גישתה**
17 **של המשיבה להמנע מהשבת סכומי הפרשי הצמדה צפויים שנגבו ביתר וכל אלה מושבים**
18 **רק למתי מעט אשר השכילו לבצע חישוב לאחר ביצועו של הסכם פריסת התשלומים... של**
19 **הפרשי הצמדה שהיו צריכים להשתלם לאחר שכל המדדים ידועים...חשיפת השיטה ע"י**
20 **העובד הבכיר, נעשתה אגב עבודה שוטפת, כאשר העובד סבר לתומו כי מדובר בתהליך**
21 **נכון!" (עמ' 3 סעי' 6).**
- 22 6. נוכח האמור התרתי למשיבה להשיב לתגובת המבקש.
- 23 ביום 17.2.13 הגישה המשיבה הודעה על חדילה לפי סעיף 9 בחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-
24 2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות"). בהודעה טענה כי לבקשת האישור צורפו דוגמאות
25 אנונימיות למעט בעניין המבקש. עוד טענה כי לאחר בדיקה במספר ניכר של משרדי שומה
26 הסתבר כי אין יסוד לטענת המבקש. כן אישרה כי בבדיקה של קבוצת יבנה הסתבר שהיה כשל
27 נקודתי בפשמ"ג. רק בתשובה לתגובה טען המבקש לעניין הגורם במשיבה שמסר לו מידע על
28 התנהלותה. בדיון ביום 1.1.13 מסר המבקש לב"כ המשיבה את זהות הגורם, הגובה הראשי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 בפשמ"ג. בירורי המשיבה העלו שאותו גורם, במחלקת הגבייה בפשמ"ג נקט באופן עצמאי
2 וחריג, מבלי לידע את הגורמים הממונים עליו ברשות המסים, בגישה שלא תאמה את הנחיות
3 הרשות לעניין החזר הפרשי הצמדה בסופו של הסדר תשלום. גורם זה הוא הגורם היחיד שפעל
4 בניגוד למדיניות הרשות.
- 5 המשיבה הגישה את הודעת החדילה לעניין נישומי פשמ"ג בלבד, ורק לגבי נישומים שלאותו
6 גורם הייתה נגיעה להסדר התשלום שלהם ואשר לא קבלו החזר של הפרשי הצמדה.
7 המשיבה גם הצהירה כי תשיב לכל הנישומים שנגבו מהם הפרשי הצמדה ביתר את תשלום
8 היתר. המשיבה סברה שנוכח הנסיבות הייחודיות יש להאריך את המועד לחדילה. ביום
9 11.3.13 קבעתי כי בהעדר תצהיר תומך דין הבקשה להידחות. ביום 12.3.13 הגישה המשיבה
10 הודעת חדילה מתוקנת שנתמכה בתצהירו של מר אבי בכר, פקיד שומה למפעלים גדולים.
11 מאחר שהמבקש עמד על כך שהכשל אינו מצוי רק בפשמ"ג קבעתי בהחלטה מיום 10.4.13, כי
12 הודעת החדילה היא חלקית ומתייחסת רק לפשמ"ג, ושעל כן לא יהיה מנוס מלדון בבקשת
13 האישור לאחר שהמבקש טוען שהתופעה היא ארצית.
- 14 7. בתגובה מיום 5.3.13 טענה המשיבה שבמסגרת הדיון נמסר לה שם הגורם לו טען המבקש,
15 ברשות המסים, וכן ניתן לה מידע מזהה לגבי הדוגמאות הנוספות שהציג המבקש בתגובה; כי
16 בדקה את הדוגמאות, והבעיה נמצאה רק בפשמ"ג ולא לגבי פקידי השומה הנוספים; כי ערכה
17 בדיקה במשרדי השומה חיפה, ת"א 3, ירושלים 3 ובאר שבע, 10 מקרים מדגמיים בכל משרד,
18 של נישומים שנוצרו להם יתרות זכות עקב הפרשי הצמדה. ממצאי הבדיקה היו כי החוזרים עד
19 500 ₪ בוצעו אוטומטית, ללא צורך באישור גורם מוסמך. החוזרים בסכומים מעל 500 ₪
20 בוצעו באישור הגורם המוסמך וללא פנייה של הנישום, ולא נמצא בסיס לטענות המבקש; כי
21 בשנת 2012 בוצעו 767,000 החוזרי מס לנישומים בהיקף של 12.4 מיליון ש"ח.
- 22 8. במסגרת הדיון בבקשת האישור נשמעו עדויות והוגשו סיכומים.
- 23 9. הצדדים נחלקו בשאלה אם התקבלה הודעת החדילה החלקית של המשיבה מיום 12.3.13
24 לאור ההחלטה מיום 10.4.15. לטעמי ברור מנוסח ההחלטה כי הודעת החדילה לא התקבלה
25 נוכח טענת המבקש שהכשל הנטען קיים במשרדי פקידי השומה בכלל ולא רק בפשמ"ג.
- 26
27

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

דין

- 1
- 2 10. ההליך של בקשה לאישור תובענה ייצוגית הוא הליך מקדמי אשר בית משפט נדרש לו על מנת
- 3 להכריע בשאלה האם יש מקום לדון בתובענה שהוגשה במסגרת ההליך של תובענה ייצוגית.
- 4 לשם כך, יש לבחון האם מתקיימים התנאים לאישור התובענה כייצוגית.
- 5 סעיף 3(א) בחוק תובענות ייצוגיות קובע כי **"לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט**
- 6 **בתוספת השניה"**. התוספת השנייה בחוק מאפשרת הגשתה של **"תביעה נגד רשות להשבת**
- 7 **סכומים שגבתה שלא כדין, כמס, אגרה או תשלום חובה אחר"** (ר' פרט 11 בתוספת השנייה).
- 8 בקשת האישור בענייננו הוגשה בהתאם לפרט 11 בתוספת השנייה בחוק, ואין מחלוקת שעל כן
- 9 מתקיים התנאי הקבוע בסעיף 3 בחוק תובענות ייצוגיות.
- 10 סעיף 3(ב) בחוק תובענות ייצוגיות קובע כי **"הגשת תובענה ייצוגית טעונה אישור בית**
- 11 **המשפט"**, וסעיף 8 שבו קובע תנאים מצטברים שבהתקייםם רשאי בית המשפט לאשר בית
- 12 המשפט את בירורה של תובענה כתובענה ייצוגית. וכך נקבע בסעיף 8 בחוק:
- 13 **"(א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:**
- 14 **(1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל**
- 15 **חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;**
- 16 **(2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות**
- 17 **הענין;**
- 18 **(3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בדרך**
- 19 **הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;**
- 20 **(4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג וינוהל בתום**
- 21 **לב"**
- 22 11. להלן אבחן התקיימות התנאים הקבועים בסעיף 8 בענייננו.
- 23 12. ברע"א 2128/09 הפניקס חברה לביטוח בע"מ נ' עמוסי (5.7.12) נקבע לעניין שאלת ההערכה
- 24 האם קיימת אפשרות סבירה שהשאלות הנדונות יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה כך:
- 25 **"בשלב המקדמי של אישור התובענה כייצוגית, נדרש בית המשפט להעריך אם**
- 26 **יש אפשרות סבירה כי השאלות העובדתיות והמשפטיות הנדונות יוכרעו לטובת**
- 27 **קבוצת התובעים. הרציונאל המנחה העומד בבסיסה של דרישה זו הוא**
- 28 **שתובענה ייצוגית חושפת את הנתבע לסיכון כי יידרש לשלם את הסכומים**
- 29 **הנתבעים בתובענה לקבוצה רחבה של תובעים, תוך שהוא נושא בנטל כלכלי רב**
- 30 **(רע"א 729/04 מדינת ישראל נ' קו מחשבה בע"מ, פס' 10 לפסק דינו של**
- 31 **השופט (כתוארו אז) גרוניס (26.4.2010) (להלן: פרשת קו מחשבה)). סיכון זה**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

מלווה בעלויות נוספות לנתבע בדמות פגיעה במוניטין, הצורך בהתאמת הדו"חות החשבונאיים לסיכון אליו הוא חשוף, הוצאות משפטיות גבוהות וכדומה (אלון קלמנט "פשרה והסתלקות בתובענה הייצוגית" משפטים מא 5, 14 (2011)). לפיכך, מקום שבו אין הצדקה לחשיפת נתבעים לסיכון זה, לאמור: כאשר לא קיימת אפשרות סבירה לכך שקבוצת התובעים תזכה לבסוף בתביעה, קבע המחוקק כי תביעות אלו כלל לא יאושרו כתביעות ייצוגיות.

אשר על כן, ברי כי תכלית החוק היא להורות לבית המשפט לבצע בחינה מקדמית של סיכויי התובענה לשם הגנה מידתית על זכויות הנתבעים. לעניין זה, די לו לבית המשפט לעקוב בדקדקנות אחר לשון המחוקק ולראות האם קיימת 'אפשרות סבירה' להכרעה לטובת קבוצת התובעים; הא, ותו לא. החמרת התנאים לאישור תובענה כייצוגית, ובירור רוב רובה של התביעה כבר בשלב אישור התובענה כייצוגית, חורגת מהאיזון שקבע המחוקק, ועל כן היא אינה ראויה" (ההדגשה שלי – מ' נ').

13. ברע"א 3489/09 מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' חברת צפוי מתכות עמק זבולון בע"מ (11.4.13).

התייחסה כבוד השופטת ברק-ארז לחשיבות ולסכנות שבניהול תובענה ייצוגית, וקבעה בין היתר את הרף בו נדרש לעמוד התובע הייצוגי המבקש לאשר את תביעתו כייצוגית:

"41. מטרתו של שלב מקדמי זה היא למנוע אישורן של תובענות סרק, וזאת מבלי להרתיע תובעים מהגשת תובענות ייצוגיות צודקות. בפסיקתו של בית משפט זה נקבע כי מי שמבקש לאשר תובענה כייצוגית חייב לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות הראויה - ולא על פי האמור בכתב התביעה בלבד - כי הוא עומד בכל התנאים לאישור תובענה כייצוגית, ובכלל זה בדרישה לקיום עילת תביעה ...

על התובע הייצוגי להניח בפני בית המשפט תשתית משפטית וראייתית התומכת לכאורה בתביעתו. בשונה מן התובע בתביעה רגילה, המבקש לאשר תובענה כייצוגית אינו יכול להסתפק בעובדות הנטענות בכתב התביעה, אלא מוטלת עליו החובה להוכיח באופן לכאורי. במקרה הצורך, המבקש צריך לתמוך את טענותיו בתצהירים ובמסמכים הרלוונטיים. בית המשפט שדן בבקשה נדרש להיכנס לעובי הקורה, ולבחון היטב – משפטית ועובדתית – האם מתקיימים התנאים לאישור התובענה כייצוגית (עניין מגן וקשת, בעמ' 328; עניין רייכרט, בעמ' 291-292). מבחנים אלה לא נקבעו בעלמא, אלא נועדו להביא לשימוש מושכל בכלי התובענה הייצוגית, לנוכח השפעתו המכרעת על הנתבעים ועל התנהלותם העסקית, כמוסבר לעיל.

...

59. התובענה הייצוגית אינה צריכה להציב מחסום גבוה בפני תובעים ייצוגיים, וכי יש להביא בחשבון את פערי המידע הקיימים בין הצדדים. עם זאת, אין משמעות הדברים שהנטל המוטל על התובעים הייצוגיים יהיה קל כנוצה. על התובע הייצוגי להרים נטל ראשוני – נטל שיש לתת לו משמעות, מבלי שיהיה כבד מנשוא, תוך שבית המשפט נותן דעתו, בכל מקרה ומקרה, לקושי היחסי העומד בפני התובע הייצוגי כאשר הוא נדרש להוכיח את תביעתו לכאורה". (ההדגשות שלי – מ' נ'). (שם, בפסקאות 39-41 ו-59).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 ראה גם עע"מ 980/08 מנירב נ' מדינת ישראל-משרד האוצר, בפסקה 13 (6.9.11) ורע"א
2 729/04 מדינת ישראל נ' קו מחשבה בע"מ, בפסקה 1 (26.4.10) ורע"א 8268/96 רייכרט נ'
3 שמש, פד נה(5) 276, 291 (2001) (להלן: "עניין רייכרט").

4 השאלה המשותפת

5 14. המחלוקת בין הצדדים בתיק שלפניי היא מחלוקת עובדתית גרידא, בעוד המבקש טוען
6 שהמשיבה גובה מנישומים שניתנה להם ארכה לתשלום מס או שנקבע בעניינם הסדר תשלום
7 – הקבוצה הנטענת, הפרשי הצמדה צפויים ביתר, טוענת המשיבה כי הפרשי ההצמדה
8 העודפים מוחזרים לנישומים.

9 האם קיימת אפשרות סבירה שהשאלה המשותפת תוכרע לטובת הקבוצה

10 15. מעדותו של פקיד שומה למפעלים גדולים מר בכר (להלן: "בכר") עולה כדלקמן:

11 העד לא בדק את טענות המבקש במשרדי פקידי שומה אחרים בארץ (שם, ש' 17) העד לא בדק
12 איך נוהגים בסוגיה שבמחלוקת במשרדי פקידי שומה אחרים (פרי עמ' 56 ש' 23). המקרים
13 שנבדקו בפשמ"ג הם אלה שהייתה התערבות של הגובה הראשי שמואל דור, שכן פקידי גביה
14 אחרים לא התערבו בפעולת המערכת (פרי עמ' 40 ש' 7-13 ועמ' 49 ש' 20). העד לא ערך בעצמו
15 את הבדיקה לגבי מערך הגבייה בפשמ"ג (פרי עמ' 44 ש' 19) בכר מסר כי הבדיקה בפשמ"ג
16 העלתה כי לא בוצעו החזרים בכ-100 מקרים בסכום של 2,100,000 ₪ (פרי עמ' 31 ש' 6-10).
17 לעד הוצג נספח ב' לתשובת המבקש ממנה עולה שיתרת הזכות בוטלה דווקא על ידי סגן
18 הגובה, לכך השיב שיש לבדוק העניין (פרי עמ' 41 ש' 1). העד לא ידע לומר מדוע שמואל דור
19 הגובה הראשי בפשמ"ג לא הובא לעדות (פרי עמ' 32 ש' 20). בפשמ"ג כ-8,600 תיקים (שם, ש'
20 29).

21 העד בכר טען כי פעולת הגורם בפשמ"ג גרמה פגיעה נוספת במערכת בכך שכאשר היו חובות
22 כתוצאה מאותו חישוב צפוי, הם נמחקו (פרי עמ' 30 ש' 18-22). עדות זו תמוהה נוכח עמדת
23 המשיבה בתגובה שם טענה שזו השיטה "מקום בו המשיבה העריכה בחסר את הפרשי
24 ההצמדה על סכום המס שבהסדר התשלום – הרי שהמערכת לא מוציאה דרישה נוספת
25 לנישום לתשלום יתרת הפרשי ההצמדה שהוערכה בחסר, אלא שהמערכת מוותרת על יתרת
26 החוב" (עמ' 3 סעיף ד' בתגובה).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 העד לא ידע להשיב לגבי מונחי יסוד שנטענו על ידי המשיבה כברורים וידועים, בתגובתה. כך
2 לא ידע מה משמעותו של "פיצול" (עמ' 35 ש' 30-31). זאת למרות שהמשיבה בתגובתה טענה
3 בסעיף 25: "כאמור, במערכת שע"מ נקרא מצב דברים כזה של סכום שמגיע להחזר לנישום
4 בשם 'פיצול תשלום'. מייצגים יכולים להיכנס לשאלות במערכת שע"מ ולהתעדכן". כמו
5 כן לא ידע מה משמעות הסימון \$ ליד שנת מס (שם, ש' 30), חרף ההסבר של המשיבה
6 בתגובתה כי "שנת מס שבה נוצרה יתרת זכות לנישום מסומנת במערכת שע"מ בסימון
7 מיוחד – סימון \$" (עמ' 7 סעיף ב'). אם פשמ"ג בכבודו ובעצמו אינו יודע "פיצול" מהו, מנין
8 הידע לנישום או למייצגו.
- 9 העד אישר כי לא היה מעורב בבדיקה של קבוצת יבנה (פרי עמ' 38 ש' 15). לעניין המקרים
10 שנבדקו השיב כי במאה המקרים שנבדקו אפשר להגיש דוח מסודר כמה ולמי הוחזר, אם בית
11 המשפט ינחה (פרי עמ' 39 ש' 11-21).
- 12 16. בנוסף לבכר העיד אילן שפר, מנהל תחום גביה בכיר בהנהלת רשות המסים, אשר מסר תצהיר
13 בתמיכה לתגובת המשיבה לבקשה וכן בתמיכה לתגובת המשיבה לתשובת המבקש. להלן
14 תמצית העדות הרלבנטית לעניינו.
- 15 לעד לא הייתה נגיעה לבדיקה בפשמ"ג (פרי עמ' 58 ש' 21).
- 16 לא ניתן ללמוד משאלתא 146 או ממסמך אחר ממה נובעים ההחזרים לנישום: "הכל אצלנו
17 מופיע כהחזרים של גביה, עודפי תשלום, ולכן כשזה מועבר לגובה הראשי לבדיקה, הוא לא
18 יכול לדעת ממה זה נובע" (עמ' 59 ש' 30-31). שאלתא 146 לא נותנת נתונים ממה נובע החזר
19 האם מהחזר מס רגיל, הפרשי הצמדה ששולמו ביתר או ריבית ביתר (פרי עמ' 60 ש' 9-11).
20 מאד קשה לחלץ מכלל החזרים את החזרים הנובעים מהפרשי הצמדה צפויים ששולמו
21 ביתר (שם, ש' 30-32).
- 22 העד הסביר מה עשה הגובה הראשי בפשמ"ג, שמואל דור: "כנראה ששמואל דור יצר את
23 הפעולה של הביטול של הקנס, ביטול הביטול של הקנס והכסף הזה עבר לשם או באיזושהי
24 צורה אחרת" (פרי עמ' 85 ש' 27-29). הדבר גרם לכך שלא הייתה יתרת זכות במערכת (פרי עמ'
25 86 ש' 7-8). בהמשך החקירה העד נשאל לגבי מי שעשה את ביטול הביטול והשיב שהוא אינו
26 יכול להשיב שזה בוודאות הגובה הראשי (שם, ש' 27-30). בהמשך חזר והסביר שפר את
27 שנעשה בפשמ"ג: "ברגע שאנחנו עושים הסדר תשלומים אז התשלומים נפרעים אחד אחד
28 ויש, בסופם צריכה להיות יתרת זכות כי אין קנסות בתקופת ההסדר. מה שהוא עשה ולמה
29 אין קנסות? כי שתלנו שם פקודה שלא להטיל קנסות בתקופה...ברגע שהוא ביטל את

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 הביטול...הוא החיה את הקנסות...הוא ביטל את הפקודה הזו, התוצאה של ביטול הפקודה
2 זה הצפת הקנסות מחדש. מה שאנחנו כמערכת לא רצינו". עקב כך התקזזה יתרת הזכות (פרי
3 עמ' 88 ש' 19- עמ' 89 ש' 1). מהמשך החקירה עלה כי העד לא יודע עד היום מה בדיוק עשה
4 הגובה הראשי של פשמ"ג, ולא היה לו הסבר כיצד יתרות הזכות מהפרשי ההצמדה הצפויים
5 התקזזו באופן מלא ומדויק מול הקנסות (פרי עמ' 89 כולו). העד העיד כי היום אין אפשרות
6 לעשות פעולות של ביטול, ביטול הקנסות, המערכת נחסמה לכך (פרי עמ' 87 ש' 6-15).
- 7 העד העיד כי ביצע בדיקות ענייניות במספר ניכר של פקידי שומה ברחבי הארץ על מנת לברר
8 את טענת המבקש. הוא נשאל כיצד ביצע בדיקה זו, באיזו שיטה ומדוע לא פירט בתצהיר את
9 שיטת הבדיקה את התוצאות והיכן בדק. לכך השיב "אני מצהיר על מה שעשיתי" (פרי עמ' 61
10 ש' 17). כשנשאל אם יש לו ניירות עבודה השיב שכן (פרי עמ' 61 ש' 19), וכי את תוצאות
11 הבדיקה העביר לממונים עליו (שם, ש' 32). ניירות העבודה לא הוצגו. העד טען שישב עם
12 תוכניתנים בדק את התוכנית ומצא שאין תקלות. הריץ טסטים וראה שהכל עובד כמו שצריך.
13 גם את המקרים של המבקש בדק ולא מצא בהם תקלות (פרי עמ' 66 ש' 1-6).
- 14 העד נשאל מדוע בדק את תקינות ההתנהלות בארבעה משרדי שומה, אך לא את פקידי
15 השומה שלגביהם טען המבקש להתנהלות שלא כדין נושא התובענה (פרי עמ' 70 ש' 29-31)
16 והשיב כי בתיאום עם הפרקליטות בחר במשרדים גדולים בצפון במרכז ובדרום (פרי עמ' 72 ש'
17 23-24). העד טען כי מהדוגמאות שהביא עולה כי השיטה עובדת, עד 500 ש"ח מחזירים
18 אוטומטית ומעל – מחזירים כפוף לאישורים (פרי עמ' 73 ש' 5-6). מהתוצאות בארבע
19 המשרדים הוא הסיק על התהליך (שם, ש' 12). הוא העיד כי עשה בדיקה מדגמית בשבעה
20 משרדים (פרי עמ' 74 ש' 27, 32). העד אישר כי לא בדק את כל פקידי השומה אלא רק ארבעה
21 וכי מהם הקיש לעניין השיטה (פרי עמ' 75 ש' 30-32, ועמ' 76 ש' 1-11).
- 22 השיטה של שע"ם של השבת הכספים עובדת. יש בעיות משני סוגים, פאסיביות של פקיד שומה
23 כמו בנתניה שלא אישר את החזר בזמן, ובעיה שניה שמשתמש קצה מתערב בהליך ומשפיע
24 על הנתונים (פרי עמ' 77 ש' 5-11). העד בדק את פקיד שומה נתניה ויש לו דוגמאות רבות שהוא
25 מחזיר כספים בתהליך עבודה רגיל, הבדיקות לא צורפו לתצהיר (פרי עמ' 78 ש' 11-14).
- 26 בתצהיר טען העד ש"פיצול תשלום" משמעותו "במערכת שע"מ נקרא מצב דברים כזה של
27 סכום שמגיע החזר לנישום בשם 'פיצול תשלום'" (סעיף 25). בעדות נשאל אם הפרשי הצמדה
28 צפויים ששולמו ביתר מוחזרים תחת הכותרת "פיצול תשלום" והשיב שלא (פרי עמ' 95 ש' 29)
29 "פיצול תשלום זה פקודה. זאת אומרת שברגע שמגיע לך כסף מיועד לנושא מס מסוים ואין
30 שם חוב בגובה של התשלום, אז צריך לדעת מה לעשות עם היתרה" (פרי עמ' 95 ש' 31-32).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 כשנשאל אם כאשר מבקשים לבדוק הפרשי הצמדה צפויים, אם צריך לאתר פקודה של פיצול
2 תשלום השיב: "יכולה להיות פקודה אחרת" (פרי עמ' 96 ש' 11). בהמשך העיד כי כשמבוצע
3 החזר הוא מופיע במערכת כ"פיצול תשלום" והמשמעות היא שהנישום קיבל את העודף בחזרה
4 (פרי עמ' 98 ש' 4).
- 5 מחקירת העד בעמ' 123-132 עולה כי לא ניתן לדעת אם סכומי החוזרים המצוינים בתדפיסים
6 שהוצגו על ידי המשיבה בנספחים 2-12 בתגובת המשיבה לתשובת המבקש, הם אכן בגין
7 הפרשי הצמדה צפויים או החוזרים אחרים (ר' בעיקר פרי עמ' 132 ש' 14-17). עוד עולה
8 מנספחים אלה כי סכומי החוזרים אינם מתאימים להחזרים בגין הפרשי הצמדה צפויים נוכח
9 שיעורם לעומת הסדר התשלומים (ר' נספח 10 דוגמה 9, ודוגמה 10 וכן נספח 11 דוגמה 9). העד
10 אישר למעשה כי עודפים (שמוחזרים) נוצרים מתשלומי ריבית, הצמדה והערכות ואולי גם
11 יתרות זכות אחרות (ר' למשל פרי עמ' 131 ש' 10-14, עמ' 132 ש' 14-15, עמ' 134 ש' 25-32). יש
12 לציין כי מצד שני העיד שפר כי לא ייתכן שההחזרים הם החוזרי מס שהוחזרו (פרי עמ' 133 ש'
13 16-17, עמ' 134 ש' 13-14) וכן שההחזרים הם הפרשי הצמדה כי אין דרך אחרת להבין אותם –
14 פרי עמ' 128 ש' 32-עמ' 129 ש' 1 ועמ' 129 ש' 11.
- 15 17. נוכח עדויות שני עדי המשיבה להלן המסקנות הלכאוריות המתבקשות:
- 16 לגבי פשמ"ג –
- 17 אף אחד מן העדים לא ביצע בפועל את הבדיקות בפשמ"ג. עדויותיהם על כן, בכל הנוגע
18 לפשמ"ג היא עדות שמיעה בלבד.
- 19 אין היום עוד מחלוקת כי בפשמ"ג אכן נגבו הפרשי הצמדה צפויים כנטען, שלא כדין.
- 20 בפשמ"ג אכן נגבו הפרשי הצמדה צפויים שלא כדין, שכן בוטל מנגנון ההשבה על ידי מאן
21 דהוא. שפר מנהל תחום גבייה בכיר לא ידע לומר בוודאות מה עשה הגובה הראשי בפשמ"ג
22 מבחינת ההתערבות במערכת, ואם היה זה אכן הגובה הראשי שהתערב במערכת.
- 23 הגובה הראשי בפשמ"ג שהיה אחראי לטענת המשיבה להתנהלות בניגוד לנוהל בפשמ"ג,
24 שמואל דור, שאין ספק שהוא הגורם שהיה יכול לשפוך אור על ההתנהלות הנטענת על ידי
25 המשיבה כהתנהלות רק בפשמ"ג, לא הובא לעדות ולא היה בפיו של בכר הסבר לכך (פרי עמ'
26 32 ש' 20).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1 בחקירתו של בכר הסתבר שגם סגן הגובה בפשמ"ג התערב לכאורה בפעולת המערכת, ולא היה
2 לבכר הסבר מדוע טען שרק הגובה הראשי התערב. ממילא שכלל לא ברור שבבדיקת התיקים
3 בהם טיפל הגובה הראשי יש אכן כדי למצות את התנהלות המשיבה שלא על פי הנוהלים
4 הנטענים, בפשמ"ג.

5 לגבי פקידי שומה אחרים –

6 מנתוני מערכת שע"מ קשה לחלץ את סכומי החזר הנוגעים להפרשי הצמדה צפויים.
7 שפר בדק את המערכת, ואולם ההתנהלות שאינה מוכחשת בפשמ"ג, לא נבעה מתקלה
8 במערכת אלא מהתערבות גורם בתהליכי המערכת. על כן בדיקת המערכות בעזרת תוכניתנים
9 והרצת טסטים אין בה כדי להפריך את טענת המבקש כי יש משרדי שומה נוספים המתנהלים
10 כמו פשמ"ג.

11 המבקש הביא דוגמאות מארבעה משרדי שומה ירושלים, רחובות, נתניה ופשמ"ג שבהם נטען,
12 כי המשיבה פעלה כמו בפשמ"ג, קרי גבתה הפרשי הצמדה צפויים שלא כדין. המשיבה לא
13 בדקה את פקידי שומה אלה אלא בחרה לבדוק דווקא ארבעה משרדי שומה אחרים, חיפה,
14 ת"א 3, ירושלים 3 ובאר שבע, ולהביא ממצאיה בתגובה לתשובת המבקש. ההסבר כי אלה
15 המשרדים שנבחרו בשל גודלם אינו מניח את הדעת.

16 הדוגמאות שהביאה המשיבה ממשרדי השומה בהם בחרה אף הן מעוררות שאלות. שפר אישר
17 כי לא ניתן ללמוד מדוגמאות אלה על החזרי הפרשי הצמדה צפויים דווקא. כמו כן לא היו לו
18 תשובות כיצד יתכן שמדובר בהחזרים של הפרשי הצמדה צפויים נוכח הסכומים המוחזרים
19 בהשוואה להסדר התשלומים הרלבנטי.

20 טענת בכר כי החבלה של הגורם בפשמ"ג במערכת התבטאה גם במחיקת חובות נישומים בגין
21 הפרשי הצמדה בחסר, סותרת את גרסתה הסדורה לכאורה של המשיבה בתגובתה לפיה
22 המערכת מתוכנתת שלא לגבות את החסר, ולא זו אף זו, זו הסיבה לרישום "חיוב ההצמדה
23 והריבית הינם סופיים" על שוברי התשלום הנשלחים לנישומים, ובלשון המשיבה: **"משמעותו**
24 **היא כי מקום בו המשיבה העריכה בחסר את הפרשי ההצמדה על סכום המס שבהסדר**
25 **התשלום – הרי שהמערכת לא מוציאה דרישה נוספת לנישום לתשלום יתרת הפרשי**
26 **ההצמדה שהוערכה בחסר, אלא שהמערכת מוותרת על יתרת החוב, והסכום שנדרש בשובר**
27 **התשלום הוא סופי"** (עמ' 3 בתגובה סעיף ד').

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

18. נוכח כל האמור עד כאן אני קובעת כי המבקש עמד בתנאי הראשון של סעיף 8 בחוק תובענות ייצוגיות, וכי הורם הנטל הראשוני המוטל על המבקש בשלב זה, להוכיח כי התובענה מעוררת שאלה מהותית של עובדה המשותפת לכלל חברי הקבוצה, והיא האם המשיבה גבתה הפרשי הצמדה צמודים ביתר, כטענת המבקש, או שמא גבתה אותם אלא שבתום תקופת ההסדר השיבה את גביית העודף. כמו כן אני קובעת כי יש אפשרות סבירה שהשאלה המשותפת תוכרע בתובענה לטובת הקבוצה לאור הראיות הלכאוריות שפורטו לעיל.
19. נוכח כל שהובא לעיל, אין לקבל בשלב זה את טענת המשיבה כי חל כשל נקודתי בפשמ"ג בלבד, ורק בתיקים בהם טיפל הגובה הראשי.
- בע"א 3948/11 חגי נ' פרטנר תקשורת בע"מ (20.11.12) נדונה השאלה אם הונחה תשתית ראייתית לכאורה לקיומה של קבוצה וכך נקבע: "צדק בית המשפט כשקבע כי לא די במה שהובא לפניו כדי לקבוע שהונחה תשתית ראייתית לכאורה לכך שהמשיבה נוהגת כ'שיטה' או כדרך עבודה לעודד מוקדני שירות לחייב את לקוחותיה בחבילות תוכן ללא הסכמתם. משכך לא הוכח, אף לא לכאורה, כי קיימת קבוצה שקיימת לה עילת תביעה".
- בע"א 7187/12 עו"ד צמח נ' אל על נתיבי אוויר לישראל בע"מ (17.8.14) נדרש בית המשפט העליון לשאלת הנטל להוכיח "טעות נקודתית" לעומת שיטה, וכך קבע: "נטל השכנוע להוכיח קיומה של קבוצה באופן לכאורי מוטל עדיין על התובע, בהתאם לדרישת חוק תובענות ייצוגיות. ואולם כאשר הנתבע טוען ל'טעות נקודתית', וניכרים פערי המידע כבענייננו, מוצדק להעביר אל כתפי הנתבע את נטל הבאת הראיה".
- מהראיות שהובאו עולה לכאורה כי לא מדובר בטעות נקודתית. גביית הפרשי הצמדה צפויים ביתר נהגה לכאורה בפשמ"ג, ולא רק בתיקים בהם טיפל הגובה הראשי. דווקא פקידי השומה עליהם הליון המבקש לא נבדקו על ידי המשיבה, כמו כן לא ברור גם כי אלה שנבדקו אכן פועלים כנטען על ידי המשיבה נוכח התמיהות העולות מן הסכומים כפי שהובהר לעיל.
- אף לשיטת המשיבה, מדובר בהתערבות מכוונת נשנית במערכת, אשר יתכן שגרמה לביטול של ביטול הקנסות.
- על כן אני סבורה כי הורם הנטל הלכאורי כי אין מדובר בטעות נקודתית וכי יש הוכחה לכאורה לקיומה של קבוצה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

1

2

עילה אישית למבקש

3 20. סעיף 4 בחוק תובענות ייצוגיות קובע כי "אדם שיש לו עילה בתביעה" הוא שרשאי להגיש
4 תובענה ייצוגית.

5 המבקש נחקר לעניין מסמך מש/1, פקיד שומה נתניה, ונטען כלפיו שהוא קיבל השבה של
6 יתרת הפרשי הצמדה ללא שפנה לקבלתם. אלא שהמבקש טען כי איננו יודע שפיצול תשלום
7 משמעו הפרשי הצמדה (פר עמ' 18 ש' 1-3). כזכור גם בכר לא ידע משמעות הביטוי, וגם שפר
8 אישר שהמשמעות היא פקודה, פקודה של החזר. ואולם הוא גם אישר שהחזר יכול להיות
9 בפקודה אחרת, וגם שלא ניתן לדעת ממה נוצר החזר.

10 המבקש לא נחקר על החישובים בנספח הבקשה הנוגעים לו ג'1. על כן טענתו לעניין חיובו
11 בהפרשי הצמדה צפויים שלא הוחזרו לא נסתרה. המשיבה כן חקרה את המבקש לעניין
12 המכתב, המסמך הראשון בנספח ג'1 ששם פנה המבקש בבקשה להחזר בעקבות הסדר
13 תשלומים. המבקש טען כי בעקבות מכתב זה הושב לו החלק הארי מסכום גביית היתר.
14 המבקש טען כי שלח את המכתב על פי הצעת סגן הגובה שיעץ לו איך לטפל ביתרות שנעלמו.
15 **"שאלתי אותו האם להכנס לחלוקה בין תיקון השומה להפרשי הצמדה ביתר בתוך המכתב**
16 **והוא אמר עזוב, תכתוב מכתב פשוט...תציג את התשלומים, תמדד אותם ותראה שיהיה**
17 **בסדר. אחרי חודש וחצי קיבלתי חלק מההחזרים"**. גרסה זו של המבקש תומכת לכאורה
18 בטענות שבבקשה כי הסכומים מוחזרים למי שפונה.

19 לעניין פקיד שומה נתניה העיד שפר כי **"הבעיה הראשונה היא פאסיביות של פקיד שומה**
20 **נתניה, שהוא לא, לא אישר את זה [את ההחזרים – מ'נ'] בזמן...עיכוב לא פוגע באזרח,**
21 **מתעכב החזר, מקבל על זה הפרשי הצמדה ורבית"** (פר' עמ' 77 ש' 6-9). מהאמור עולה כי
22 אכן הפרשי ההצמדה הצפויים הוחזרו לכאורה למבקש בעקבות פנייתו לפקיד שומה נתניה.
23 ההסבר כי פקיד השומה התעכב והחזיר העודף למבקש רק לאחר פנייתו יכול להתיישב עם
24 טענת המבקש כי הסכומים אינם מוחזרים כלל אלא לאחר פניית האזרח. נוכח האמור, ומאחר
25 ולא ברור בשלב זה אם המבקש קיבל את מלוא החזר אם לאו, אני מוצאת כי הוכח לכאורה
26 כי למבקש עילה אישית בתביעה.

27 21. תנאי נוסף שהמבקשת צריכה לעמוד בו הוא התנאי הקבוע בסעיף קטן (2) בסעיף 8(א) בחוק
28 תובענות ייצוגיות לפיו "תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 בנסיבות העניין". אני סבורה כי התובענה שלפניי היא אכן הדרך היעילה וההוגנת להכרעה
2 במחלוקת. מדובר במחלוקת עובדתית אשר תוצאותיה רלבנטיות לכל ציבור הנישומים
3 שביקשו אורכה לשלם את חוב המס ואשר ככל שתתקבל התובענה הייצוגית יהיו זכאים
4 לכאורה להשבה.
- 5 22. אשר לתנאים שבסעיפים קטנים (3) ו-4) לסעיף 8(א) בחוק תובענות ייצוגיות - אני סבורה כי
6 המבקש ובא כוחו עומדים בתנאים אלו וכי לא ניתן לומר שעניינם של חברי הקבוצה ייוצג
7 וינוהל בדרך שאינה הולמת או בחוסר תום לב.
- 8 23. המשיבה כאמור הגישה בקשה לאורכה להודעת חדילה. לאור כל האמור עד כאן לא מצאתי
9 מקום להאריך את המועד לחדילה, מה גם שהודעת החדילה מצומצמת לתיקי פשמ"ג בהם
10 טיפל הגובה הראשי.
- 11 24. בהערה לסיום אציין כי התנהלות המשיבה בתיק שלפניי מעוררת אי נוחות. בין היתר בשל כך
12 שלא ברור כיצד לאחר הגשת התובענה ולאחר שהוברר כי קבוצת יבנה משוייכת לפשמ"ג לא
13 נבדק ההליך בפשמ"ג ביסודיות הנדרשת. לא מובן כיצד הצהיר שפר בתצהירו הראשון כי
14 בעניין קבוצת יבנה נפל "כשל נקודתי" כאשר העיד כי כלל לא בדק את פשמ"ג. כן לא ברור
15 מדוע לא בדק את פשמ"ג וכיצד ומדוע לא גילה את השיטה שנהגה למצער בפשמ"ג קודם
16 להגשת תצהירו הנוסף בו בדק נישומים נוספים שתיקיהם היו בפשמ"ג.
- 17 **סוף דבר**
- 18 25. אני מאשרת את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית.
- 19 26. המשיבה תישא בשכר טרחה לבא כוח המייצג בסכום של 30,000 ש"ח.
- 20 27. הקבוצה בשמה תנוהל התובענה הייצוגית - נישומים שנעשה להם הסדר תשלומים או שניתנה
21 להם ארכה לתשלום מס הכנסה, מס רווחי הון, מס רכישה ומס שבח מקרקעין אשר המשיבה
22 גבתה מהם כספים שלא כדין, בדרך של חיוב יתר על דרך ההערכה בהפרשי הצמדה, ולא
23 השיבה להם יתרות זכות בתום התקופה, במהלך 24 החודשים שקדמו להגשת בקשה זו ועד
24 למועד אישור הבקשה כתובענה ייצוגית.
- 25 **בהתאם לסעיף 11 בחוק תובענות ייצוגיות כל חבר קבוצה רשאי להודיע לבית המשפט בתוך**
26 **45 יום מיום פרסום החלטה זו על רצונו שלא להיכלל בקבוצה.**

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

ת"צ 27962-06-12 פרקש נ' מדינת ישראל משרד האוצר רשות המיסים

- 1 28. התובע המייצג הוא שמחה פרקש, ובאי הכוח המייצגים הם עו"ד סביר רבין.
- 2 29. עילת התובענה – גבייה שלא כדין של סכומים בניגוד להוראות הפקודה וחוק המיסוי.
- 3 30. השאלה המשותפת לחברי הקבוצה - האם המשיבה גבתה הפרשי הצמדה צמודים ביתר, כטענת המבקש, מנישומים שניתנה להם ארכה לתשלום מס או שנקבע בעניינם הסדר תשלום, או שמא גבתה אותם, אלא שבתום תקופת ההסדר השיבה את סכום הגביה העודף.
- 4 5
- 6 31. הסעד הנתבע – השבה. השבה של ההפרש, שבין הפרשי ההצמדה שנגבו בחיוב על דרך ההערכה לבין הפרשי ההצמדה שהגיעו מאת הנישומים בפועל.
- 7
- 8 32. הצדדים יפרסמו הודעה בדבר ההחלטה לאשר את התובענה, בהתאם לסעיף 25(א)(1) בחוק תובענות ייצוגיות. טיוטת ההודעה תועבר לאישור בית המשפט בתוך 30 יום ואזי יינתנו הוראות לעניין דרך הפרסום. המשיבים יישאו בהוצאות הפרסום.
- 9 10
- 11 33. ב"כ הצדדים ימציאו בתוך 30 יום מועדים מוסכמים לקיום קדם משפט בימים א' ב' ו-ה' בשבוע בחודשים נובמבר ודצמבר 2015.
- 12
- 13
- 14 ניתנה היום, כ"א אדר תשע"ה, 12 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.
- 15

מיכל נד"ב, שופטת

16
17